

Bilag 16.

UDVALGET AF 16. SEPTEMBER 1957 VEDRØRENDE DE ISLANDSKE HÅNDSKRIFTER.

København, den 15. maj 1961.

Til folketingets udvalg angående forslag til lov om ændring i fundats af 18. januar 1760 for Arne Magnussens Legat (Den arnamagnæanske Stiftelse).

Udvalget af 16. september vedrørende de islandske håndskrifter er nedsat af Landsforeningen Grænsen, der er en forening under Grænseforeningen. Landsforeningen har set det som sin opgave at arbejde med det sønderjyske spørgsmål på nordisk baggrund, men har også taget andre, beslægtede opgaver op af folkelig og mellemfolkelig karakter. Foreningen tog således initiativet til oprettelsen af den nordisk-europæiske højskole i Snoghøj i 1958.

Udvalget har stedse betragtet spørgsmålet om de islandske håndskrifter som et *folkeligt* og *nordisk* spørgsmål, der må ses i forbindelse med den nationale opvågningen i Nordslesvig i midten af forrige århundrede, i Sydslesvig i dette århundrede samt tilsvarende nationale rørelser i Norge, i Island, på Færøerne og i Finland.

Ud fra denne *nynordiske* opfattelse, som i Danmark ikke mindst er gjort gældende af afdøde højskoleforstander, cand. mag. C. P. O. Christiansen og forfatteren Jørgen Bukdahl med tilslutning fra hele den danske højskole, har kredsen bag det nedsatte udvalg følt det som sin pligt at arbejde for en løsning af håndskriftstriden.

Som et bidrag hertil skal udvalgets forslag fra januar 1958 (offentliggjort i dagspressen) ses. I forslaget, der var tiltrådt af en kreds af betydelige personligheder fra alle partier, hed det, at membranerne i Det kgl. Bibliotek burde skænkes Island som gave, medens styrelsen for Den arnamagnæanske stiftelse ændredes således, at den fik islandsk flertal, hvorefter det blev

overladt styrelsen af flytte håndskrifterne til det land, hvor man måtte mene, at fundatsens ord bedst skete fyldest.

Det nu af regeringen forelagte lovforslag afviger således fra nærværende udvalgs forslag, der i øvrigt i princippet var anerkendt af den islandske regering og dennes rådgivende altingsudvalg.

Da det forelagte lovforslag og forslag til traktat imidlertid i adskillige henseender bygger på samme tankegang som udvalgets, idet man kun foretager sådanne ændringer i fundatsen, som er nødvendige for overførsel til Island af en række skrifter (men ikke ophæver fundatsen), har udvalget dog med tilfredshed noteret sig forslagernes fremsættelse og den velvillige modtagelse, de har fået i folketinget.

Ud fra udvalgets hele grundopfattelse har det specielt noteret sig fhv. statsminister Erik Eriksens udtalelser ved første behandling med glæde. Udvalget deler ganske de synspunkter hr. Erik Eriksen gjorde sig til talsmand for ved den pågældende lejlighed.

Udvalget må dog mene, at det vil være rimeligt at skænke Island en større part af håndskrifterne, end der efter det forelagte forslag kan blive tale om. Efter udvalgets opfattelse er det i lovforslaget anførte kriterium lovlig snævert.

Det kan i denne forbindelse nævnes, at udvalget til grund for sit forslag i 1958 lagde, at alle håndskrifter, skrevet i Island, af islændinge og for islændinge burde overføres til Island. Efter dette kriterium skulle